

Výskumná štúdia NBS

8/2023

MIDAS regresia - nový kôň v pretekoch filtrácie makroekonomických časových radov

Michal Benčík

© Národná banka Slovenska 2023
research@nbs.sk

Táto publikácia je dostupná na internetovej stránke NBS
<https://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-vyskumu>

Prezentované názory a výsledky v tejto štúdii sú názormi autora a nevyjadrujú
oficiálne stanovisko Národnej banky Slovenska.

Práca neprešla jazykovou úpravou.

Krátke časti textu, nie viac ako dva odseky, môžu byť citované bez predchádzajúceho
súhlasu autorov, pokiaľ bude úplne uvedený zdroj.

Netechnické zhrnutie

Pre tvorbu hospodárskych politík je potrebná znalosť aktuálnej pozície hospodárskeho cyklu, meraného napríklad produkčnou medzerou. Na jej výpočet sa často používa Hodrick-Prescottov (HP) filter. Táto metóda je jednoduchá a má priamočiaru interpretáciu, ale získané hodnoty sú na konci odhadového obdobia vychýlené a nestabilné.

Ako riešenie tohto problému existuje v literatúre viacero alternatív k HP filtru, ani jedno sa však nepreukázalo ako výrazne lepšie. Dôležitosť znalosti súčasného stavu ekonomiky, je však v súčasnej turbulentnej dobe čím ďalej vyššia. Preto sa v štúdiu vraciame k otázke, či sa dajú hodnoty z HP filtra na konci odhadového obdobia spresniť.

Na ukotvenie odhadov produkčnej medzery z HP filtra možno použiť mesačné indikátory, ktoré súvisia s produkčnou medzerou, čím sa čiastočne eliminuje ich vychýlenie a nestabilita. Na numerické prepojenie týchto premenných použijeme regresie so zmiešanou vzorkou, tzv. MIDAS regresie (Mixed Data Sampling). Ide o zovšeobecnenie jednoduchej metódy najmenších štvorcov v dvoch aspektoch:

- Na vysvetlenie premennej s nižšou periodicitou sa okrem premenných s rovnakou periodicitou používajú aj premenné s vyššou periodicitou (V našom prípade vysvetľujeme štvrťročnú produkčnú medzeru jej minulou hodnotou a dvoma mesačnými premennými – tempom rastu priemyselnej produkcie a mierou nezamestnanosti s rôznymi oneskoreniami.)
- Na parametre premenných s vyššou periodicitou sa ukladajú ohraničenia, ktoré určujú priebeh vplyvu týchto premenných v čase a súčasne redukujú počet parametrov, ktoré treba odhadnúť (v našom prípade požadujeme, aby priebeh vplyvu mal tvar paraboly pre každú mesačnú premennú).

Naša nová metóda spočíva v odhade takto definovaných (MIDAS) regresí a v nahradení určitého počtu pozorovaní odhadov z HP filtra na konci sledovaného obdobia statickými predpoveďami z týchto regresí. V našom prípade sme počet nahradených pozorovaní zvolili tak, aby odhady regresí MIDAS neboli ovplyvnené fluktuáciami počas pandémie Covid-19. Túto metódu sme aplikovali na osem tranzitívnych ekonomík a USA a zistili sme, že pre väčšinu krajín sú odhady z našej metódy stabilnejšie ako z pôvodného HP filtra.

Taktiež sme identifikovali prípady porúch v časových radoch, kedy táto vylepšená metóda nemusí byť efektívna. Týmito sú štrukturálne zlomy v časových radoch a množstvo krátkodobého šumu.

Táto metóda môže byť prínosná:

- ako vylepšená a stabilnejšia alternatíva k HP filtru
- ako nástroj *nowcastingu*, ak mesačné údaje sú už dostupné ale štvrťročné ešte nie
- ako prediktor zmien odhadov z HP filtra pri pridaní pozorovaní v budúcnosti

Predpokladáme, že odhady vychádzajúce z navrhnutého prístupu bude efektívnejšie využiť v jednoduchších modeloch popisujúcich vzťahy produkčnej medzery s inými premennými (napr. Phillipsova krivka).